

Lausunto

12.01.2024

Asia: VN/18557/2023

Sosiaali- ja terveysministeriön asetus sosiaali- ja terveydenhuollon asiakastietojen käsittelystä

Lausunnonantajan lausunto

Näkemyksenne julkisen sosiaalihuollon sosiaalipalvelun toteutuksen tehtävän käyttöoikeuden laajentamisesta palvelun järjestämisessä syntyviin asiakastietoihin (14 §)?

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Onko asetusluonnoksessa tunnistettu oikein, mitä yhteiset palvelut voivat olla (17 ja 18 §)?

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Ovatko terveydenhuollon käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin tarkoituksenmukaiset (17 §)

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon yhteisissä palveluissa. Ovatko sosiaalihuollon käyttöoikeudet potilastietoihin tarkoituksenmukaiset (18 §)

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko ehdotus luovutusluvan kohdentamisesta asiakkaan näkökulmasta ymmärrettävä ja selkeä?

Ei. Perustelee: [Käytetyt termit eivät välttämättä avaudu kaikille sosiaali- ja terveydenhuollon asiakkaille. Potilaan/asiakkaan tiedollisen itsemääräämisoikeuden toteutumiseksi asetustekstin tulee olla ymmärrettävä ja selkeä. Asetusmuistiossa on 19 §:n kohdalla seuraava teksti koskien yksityisiä palvelunantajia: "Jotta luovutusluvan antaminen olisi asiakkaalle selkeää, sen voisi kohdentaa pääliittyjänä toimivaan palvelunantajaan, ja luovutuslupa sen kautta koskisi myös muita pääliittyjän yhteydessä palveluja antavia palvelunantajia." Lääkäriliitto muistuttaa siitä, että itsenäisenä ammatinharjoittajana toimiva lääkäri on asiakastietolain tarkoittama palvelunantaja ja rekisterinpitäjä, vaikka toimisi lääkärikeskuksessa. Lääkärikeskuksessa on monenlaisia palveluita, joten asiakkaan tulisi tietää, mitä kaikkia palveluita hänen antamansa luovutuslupa koskee ja onko palvelunantaja itsenäinen ammatinharjoittaja vai työsuhteessa lääkärikeskukseen.]

Luovutusluvan kohdentaminen. Mahdollistaako luovutusluvan kohdentaminen asiakkaan tiedollisen itsemääräämisoikeuden toteuttamisen tarkoituksenmukaisella tavalla?

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Vastaako luovutusluvan kohdentaminen sosiaali- ja terveydenhuollon toiminnan tarpeita?

-

Luovutusluvan kohdentaminen. Onko luovutusluvan mukainen lupien kohdentaminen toteutettavissa esitetyllä tavalla asiakas- ja potilastietojärjestelmiin (huomioiden sekä uusien tietorakenteiden mukaisesti tallennetut tiedot että aiemmin tallennetut tiedot)

-

Arvionne asetuksen mukaisen luovutusluvan tietojärjestelmätoteutukseen tarvittavasta ajasta ja kustannuksista:

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin terveydenhuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset, kun tietojen luovuttaminen perustuu asiakkaan antamaan luovutuslupaun? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta)

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet sosiaalihuollon asiakastietoihin terveydenhuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset tilanteissa, joissa asiakkaalta ei ole muistisairauden tai vastaavan syyn vuoksi voitu saada luovutuslupaa? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta)

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet potilastietoihin sosiaalihuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset, kun tietojen luovuttaminen perustuu asiakkaan antamaan luovutuslupaun? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta).

-

Käyttöoikeudet sosiaali- ja terveydenhuollon välillä. Ovatko käyttöoikeudet potilastietoihin sosiaalihuollon eri tehtävissä ja palveluissa asianmukaiset tilanteissa, joissa asiakkaalta ei ole muistisairauden tai vastaavan syyn vuoksi voitu saada luovutuslupaa? Jos ehdotus ei ole asianmukainen, kuvaa tarkemmin millainen käyttöoikeus tulisi olla (esim. mitä tietoja tulisi olla käytettävissä tai mihin tietoihin ei tulisi olla käyttöoikeutta).

-

Potilastietojen erityissuojaus. Kannatatteko esitettyjä laajennoksia erityissuojaukseen?

Kyllä. Perustelee: [Asetus antaa laajat oikeudet tietojen katsomiseen, joten asiakkaan näkökulmasta on hyvä, että sitä rajataan ehdotettujen erityissuojattavien tietojen osalta.]

Muita kommentteja asetusluonnoksesta:

Suomen Lääkäriliitto kiinnittää huomiota potilassalaisuuden riittävään säilymiseen asiakastietojen sääntelyssä ja käytännön toiminnassa. Käyttöoikeuden rajaaminen työtehtävän ja annettavan palvelun perusteella on kannatettavaa, mutta edellyttää tarkempaa määrittelyä ja ohjeistusta palvelunantajilta. Ammattihenkilöiden ohjeistuksessa ja koulutuksessa tulee ottaa huomioon erityisesti ne tilanteet, jolloin sosiaalihuollon henkilöstö voi katsoa potilaan terveystietoja tai terveydenhuollon ammattihenkilö sosiaalihuollon tietoja.

Kattelus Mervi
Suomen Lääkäriliitto - Finlands Läkarförbund